



Aurora Liiceanu

La taifas

POLIROM
2016



Cuprins

Cuvânt înainte 5

Timpul

Iubiri scurte, dar cotropitoare: 4 ani, 15 zile, 4 zile 13

Mai bine mort decât cu alta! Disperare și recunoștință ... 25

Tristețea trecerii timpului 38

Trecând „din mână-n mână“, îți treci viața 43

Marea iubire: este adâncă, este îndelungată,
este unică? 57

Timpul se bate cu iubirea: sindromul Karin 64

Ea vrea cu orice preț. El vrea, ezită și pleacă 70

Fidanakis 77

Noi și alții

O făcătură? 95

Banul: vise, realități, obiceiuri, legende 115

Cu un ban la gât ești altcineva: băncuța 123

Credeți-mă, a murit frumoasă! 128



Și diferiți, și asemănători

Femeile, zău, au atâta farmec!	137
Bărbaiii stau la pândă, se năpustesc	145
Îmblânzitoarea	154
Cobre și pitbuli: bărbați foarte răi cu femeile	157
Ah, psihicul meu! Ah, chimia mea!	163
Cu văpăi amoroase sau fără văpăi amoroase	169
O femeie normală: graba lui la pat, graba ei la altar	176
O teamă mare a femeilor: unde mi-e bărbatul?	185
Când iubim? Și ce zic alții?	191
Psihologul neputincios: comunicarea imposibilă	196
Iubiri „înghețate“ și iubiri vinovate	206

Destin și cine-mi face viața

Ghinioane sau destin: Loredana, știuleții și prunul	217
Amănuntul biografic: un inel	225
O carte care te face să te lași de psihoterapie	235
Uneltele seducției: mintea și poftele	242
Bella și femeile	250
Femeie sau mamă?	258
Amurgul minții: spaima te năucește	263



Timpul

Time is a thief,
Gladness and grief
Cling to the leaf
As it yelows¹.

F. Scott Fitzgerald

Apucă grabnic timpul și ține-l strâns! Păzește-l,
veghează asupra lui oră de oră, minut de minut.
Nesupravegheat, îți scapă și se îndepărtează...
Privește fiecare moment ca pe ceva sacru. Dă-i
fiecăruia claritate și sens, dă-i greutatea atenției
tale și adevărată, cuvenită împlinire.

Thomas Mann

1. Timpul este un hoț,/ Bucurie și mâhnire/ Atârnă pe o
frunză/ Ce se-ngălbeneste.



Iubiri scurte, dar cotropitoare: 4 ani, 15 zile, 4 zile

O femeie îndrăgostită nu mai este în stare să ignore bărbatul privilegiat, să-l depărteze de atenția ei anormală... în fiecare zi el va ocupa mai mult spațiu în mintea ei...

Ortega y Gasset

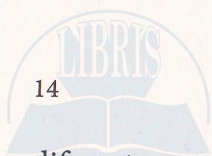
Cel ce este „iubit“ este, prin definiție, într-o oarecare manieră, necunoscut. Eu te iubesc, deci nu te știu. Deci eu te construiesc, eu te fac; și tu te desfaci. Eu te fac locul meu, pânza mea, cuibul meu, un țesut de imagini pentru a trăi, pentru a ascunde ce-am găsit, pentru a mă ascunde de mine. La sfârșit, pentru a mă ascunde... *în mine.*

Paul Valéry

Dragostea scurtă este cu suspin lung.

Proverb românesc

Prea adesea și, probabil, pentru că este dificil și neeconomicos, nu suntem prea receptivi la nuanțe, la



diferențe care sunt, uneori, foarte subtile. Odată, la o emisiune de televiziune despre iubire, s-a lansat ideea că relațiile longevive, cele ale cuplurilor cu o lungă istorie, pot defini marea iubire. Deci timpul era cheia înțelegerii marilor iubiri. Nimic mai neadevărat. Există atâtea iubiri de o intensitate cumplită, în care emoțiile, trăirile sunt arzătoare, dar care, din diferite motive, nu durează mult. Nu putem lua ca variabilă importantă, definitivă, timpul, durata relației. Mai există și reciprocitatea. Pot exista relații lungi în care doar unul iubește, altele în care amândoi iubesc și cele în care nici unul nu iubește, dar există stabilitate, care poate fi explicată în mai multe feluri: bani, copii, obligații, frica de schimbare sau frica de singurătate etc.

Există iubiri care nu durează mult din diferite cauze: unul sau amândoi iubiții nu pot sta împreună, unul dintre ei moare, unul dintre ei nu iubește cu aceeași intensitate. Dar se întâmplă ca unii să trăiască o scurtă perioadă de mari inflamații ale minții și sufletului, de exaltări, de intense înflăcărări emoționale.

Gândindu-mă la acest lucru, mi-am spus că acestor iubiri li se face o mare nedreptate. Nu le putem exclude, neglija sau chiar disprețui doar pentru că nu durează mult. Proba rezistenței în timp într-un cuplu nu este o probă de iubire, este un test care uneori nu are conținut emoțional, așa cum ne place sau ne-am dori



să credem. Rutina, obișnuința nu sunt sinonime cu iubirea.

Dacă mă gândesc repede, cunosc trei asemenea iubiri, care au fost, într-adevăr, mari și scurte și care, totuși, nu s-au sfârșit la fel.

Cine n-a văzut filmul *Podurile din Madison County*, în care personajele principale erau jucate de Meryl Streep și Clint Eastwood? A fost difuzat și la noi, și la cinema, și la televizor, probabil s-au vândut și casete. Mi-a plăcut filmul, mai ales Meryl Streep. Clint Eastwood nu este un actor după care să mă dau în vânt.

Este un film despre o Ea, pe nume Francesca, și un El, pe nume Robert. Despre iubirea teribilă de doar patru zile dintre Francesca și Robert află copiii ei, ai Francescăi, după moartea acesteia, evident, la o vârstă înaintată, când ei erau oameni în toată firea. Cu stupoare, evident. Mama lor avusese, pe când ei erau copii, pe când ei formau o familie banală – tată, mamă și copii –, o mare iubire, cu un bărbat care venise întâmplător în localitatea unde ei locuiau. Era fotograf de meserie. Întâlnirea lor a fost facilitată de absența de acasă atât a soțului Francescăi, cât și a copiilor. Ea era deci singură. Între ei izbucnește o atracție teribilă, o iubire pe care amândoi o simt ca pe cea mai mare iubire din viața lor. Era parcă o dragoste de „înfomețați“, fiecare simțind absolutul. Doar patru zile a durat această flacăra uriașă și s-au despărțit. Ea nu putea



să-și lase familia, iar dacă ar fi plecat totuși, iubirea ei ar fi fost marcată de gestul făcut, de dorul de copii, de investiția ei emoțională în timpul căsătoriei. Francesca l-a iubit însă toată viața. Robert a iubit-o toată viața. Filmul ne lasă impresia că acele patru zile nu se pot compara cu ceva care a durat mulți ani. Ce contează că ai o relație lungă, dacă ea nu se ridică la o mare iubire? Și, oare, se poate?

Într-un alt film ne este povestită de asemenea o iubire mare, dar aceasta de vreo patru ani. Actorul principal, care joacă rolul lui Pierre, este Daniel Auteuil. Filmul este francez. Pierre, un bărbat de 65 de ani, își consolează nora, înșelată de soțul ei, deci de fiul lui Pierre, încercând să-i alunge nefericirea. Ca să o ajute să depășească această stare, el alunecă în amintiri, făcându-i confidențe. Amintirile nu-i veneau din când în când, spune el, ci erau deja imagini și trăiri care-l bântuiau de douăzeci de ani, de când cunoscuse o femeie tânără de care se îndrăgostise. Caut un cuvânt descriptiv pentru îndrăgostit și nu găsesc, ar trebui să spun „îngrozitor de mult“, poate. El nu și-a părăsit soția – cu care avea o relație „anemizată“ de timp – și copiii, dar viața lui a fost îngrozitor de tristă.

Ambele filme, vrând-nevrând, duc cu gândul la relația dintre adulter și sacrificiul pe altarul legământului făcut la un moment dat. Pierre își descrie astfel starea când era împreună cu iubita lui „ilicită“: „M-am



îndrăgostit ca atunci când te îmbolnăvești“. Regretul lui este evident: „Am lăsat iubirea vieții mele și am rămas cu o femeie pe care am distrus-o definitiv“. „Îndrăgostit de dragoste“, ar spune Henry Miller. Stare în care, adaugă el, „te dăruiești în întregime, te prosternezi în fața imaginii divine, să mori o mie de morți imagine, să anihilezi orice urmă a eului tău, să regăsești întregul univers întrupat și sanctificat în imaginea vie a altuia“. Ei, da, chiar dacă nu am experimentat-o, știm, simțim că această trăire există. Că unii trec prin această stare.

În comentariile și recenziile acestui film francez apare insistent, deși vag, discret, ideea lui principală: „să pleci din curaj și să rămâi din lașitate“. Această idee îl obsedează pe Pierre, care își dă seama că a renunțat la ceva de care poate mulți oameni nu au parte, ceva care poate fi doar bănuit, dar care până la urmă poate fi un mare noroc pentru unii. Și el l-a avut, dar degeaba. Asemenea Francescăi, care, comparându-și viața dinainte de a întâlni iubirea vieții ei cu ceea ce trăia în cele patru zile, spune un lucru atât de real, de grav: „Viața ne face să-i urmăm cursul, întâlnim pe cineva, ne unim, facem copii și așa viața începe. Dar nu este așa, viața atunci se oprește“. Cuvintele ei lasă aceeași impresie ca acelea spuse de Pierre femeii iubite: „Te iubesc, sunt viu, viu“, iar altă dată vorbește despre un dezgheț. Să fie oare rutina, obișnuința un

fel de moarte? Să fie oprirea vieții, așa cum spune Francesca?

Identificarea rutinei ca ucigașă a relației, ca aceea care omoară iubirea, o găsim adesea în literatură. Și unul dintre personajele unei cărți de David Lodge afirmă cu tărie că „rutina distruge totul“, că „obișnuința devorează obiectele, hainele, mobilele, soția și frica de război... Arta există pentru a ne ajuta să recuperăm senzația vieții“. Este nevoie de ceea ce el numește „defamiliarizare“.

Ambele personaje, Pierre și Francesca, își privesc retrospectiv viața cu durere stinsă și regrete adânci. Ei par să fi obosit regretând. Dar această oboseală nu aduce liniște, acceptare. Și totuși, se spune că timpul vindecă rănilile. Nu se spune că trebuie să faci pace cu trecutul dacă vrei să trăiești prezentul? Diferența dintre Francesca și Pierre este că Francesca privește trecutul cu o duioasă recunoștință față de destin – totuși a trăit, a avut parte de marea, adevărata mare iubire –, pe când Pierre rămâne încrâncenat, cu o durere parcă nestinsă. Cazurile lor sunt asemănătoare. Aveau un soț sau o soție, aveau copii, singura diferență este durata. Nu putem compara patru zile cu patru ani. Ajungem din nou, oare, la timp? E posibil ca femeile să se consoleze, să mulțumească sortii, vieții pentru ce au trăit ca un dar, ca un noroc, iar bărbații să n-o poată face?



Pentru că în filme imaginea aduce foarte mult, gesturile exprimă ceea ce uneori este greu de descris, îi vedem pe Francesca și pe Pierre aproape devo-rându-și iubitul sau iubita. Sărutările, atingerile, miș-cările corpului au o intensitate atât de mare, încât la fiecare întâlnire se năpustesc asupra celuilalt cu dis-perare, ca și când prin contactul cu el/ea s-ar umple de viață. Pierre își sărută iubita însetat, ca un om care se repede să bea apă, de parcă și-ar fi atins limita setei. Gura ei este pentru el ca un izvor la care alergi pentru a te salva, pentru a trăi.

Și iată o altă iubire de câteva zile. Ne-o povestește Ortega y Gasset. Marchiza de Custine, „prima doamnă“ a Franței, se trăgea dintr-una din cele mai nobile familii și era extrem de frumoasă. În timpul revoluției, când era o copilă, a fost condamnată la ghilotină, dar a fost salvată de dragostea pe care a trezit-o în inima unui unui cizmar, membru al tribunalului. Ea a emigrat în Anglia. La întoarcere, Chateaubriand tocmai publi-case *Atala*. Ea l-a întâlnit și s-a îndrăgostit de el. O pasiune nebună. Chateaubriand, fire capricioasă, îi dă ideea să cumpere castelul Fervaques, o reședință veche în care Henric al IV-lea petrecuse o noapte. Marchiza de Custine își vinde în grabă, dezavantajos, bunurile care îi fuseseră returnate după emigrare și cumpără castelul. Dar Chateaubriand nu pare grăbit să alerge la ea și să-i cadă în brațe. Sau s-o ia în brațe.